

drager i væsentlig Grad til at forringe Værdien af nogle af de Huse, som ejes af den almindelige Landarbejder og den almindelige fattige Haandværker, altsaa de Huse uden Jordtilliggende, som ligge omkring i Landsbyerne. De, som hidtil have ejet disse Huse, savne nemlig nu, naar de ville sælge et saadant Hus, Købere dertil, fordi disse Huse ere saa smaa og lave, og de Boliger, som bygges paa de Husmandsbrug, der oprettes, ere saa meget bedre. Oprettelsen af Statshusmandshjem bringer altsaa Ejerne af disse smaa Huse et Tab, som de ikke ere tjente med. Det samme gælder egentlig ogsaa dem, som have Huse, hvortil der er knyttet Landbrug, og som have deres Laan gennem de bestaaende Husmandskreditforeninger baade i Jylland og vel sagtens ogsaa i Østifterne, thi efterhaanden som Ejerne blive gamle eller af anden Grund ønske at afhænde saadanne Husmandsbrug, viser det sig, at de ikke ere i Stand til at sælge, fordi der mangler Liebhave.

Det er ganske forstaaeligt, at de, som herefter søge at faa eget Hjem med et Jordtilliggende, som de kunne dyrke, søge at komme ind under den nye Lovs Vinger og at faa Laan af Statskassen til 3 pCt. Man kan godt forstaa, at naar de vedkommende ere i Besiddelse af en lille Kapital, søge de hellere Statskassens Hjælp for at komme i Besiddelse af et saadant Hjem fremfor at købe et af de bestaaende Husmandsbrug, som de ikke kunne komme i Besiddelse af uden at være i Besiddelse af dog nogen Kapital, medens de i de fleste Tilfælde kunne komme i Besiddelse af et Statshusmandsbrug uden at være i Besiddelse af nævneværdig Kapital. Man ser nemlig ikke saa sjældent, at den, som søger at sælge en Lod til en saadan Landarbejder eller anden, som kan komme i Betragtning for at blive af med en enten for ham uheldig beliggende Lod, f. Eks. en ude i Enden af hans Mark beliggende Stump Jord, eller en daarlig Lod henvender sig til en Liebhaber og siger til ham, hvis den vedkommende ingen Penge har: Det gør ikke noget, jeg skal nok stille den nødvendige Kapital til Disposition for dig, saa at du overfor de Autoriteter, som skulle antage dig som Køber og Bruger af en saadan nyoprettet Jordlod, kan forevise, at du ejer denne Kapital. Derfor ser man ikke saa sjældent det uheldige Forhold, at en Mand er kommen i Besiddelse af et saadant nyoprettet Husmandsbrug uden at eje den Kapital, som han i Virkeligheden i Henhold til Loven skulde være

i Besiddelse af, og at han derfor er mere end nøgen ved Tiltrædelsen af Ejendommen, idet han har mere Gæld end den Gæld, der ellers paaregnes, og ikke er i Besiddelse af blot saa megen Kapital, at han kan købe den nødvendige Besætning, som maa findes paa en saadan Ejendom, for at den skal kunne drives med nævneværdig Fordel. I Stedet derfor kunde han maaske med Fordel have vedblevet at bo til Leje i det jordløse Hus eller have købt dette.

Man ser ogsaa, at denne Lov bidrager i ikke ringe Grad til at bringe Kreditforeningerne et Tab, idet det i mange Tilfælde bliver de bestaaende Husmandskreditforeningers Sag at bære det Tab, som bringes de vedkommende Ejere, idet disse, naar de ere komne i Besiddelse af et saadant Statshusmandsbrug og ikke have været i Stand til at sælge den jordløse Ejendom, som de hidtil have ejet, fordi den Mand, som skulde købe et saadant jordløst Hus, ikke findes, i visse Tilfælde blive stillede saaledes, at de faa den jordløse Ejendom lejet ud, men vedkommende, som har lejet Huset, vil ikke i de Egne, hvor der kun findes almindeligt Landbrugsarbejde, kunne finde Beskæftigelse. Thi den Mand, som er bleven Statshusmand, som vi med det populære Navn kalde dem, kan jo ikke finde Beskæftigelse nok hjemme paa den Husmandsrod, som han har erhvervet, men skal søge ud paa Daglejerarbejde. Naar han har været skattet af den eller de Mænd, som han hidtil har arbejdet for, er det klart, at saa er han en mere passende Arbejdsmand for disse Landbrugere end den anden, fordi de, naar de ikke have Arbejde til ham paa Grund af Vejrforhold eller andre Aarsager, kunne sige til ham: I Dag have vi intet Arbejde til dig, du kan gaa hjem, Vejret er ikke saaledes, at vi have Brug for din Arbejdskraft. Og saa siger han: Det gør ikke noget, jeg har Arbejde nok at udføre i mit Hjem. Og han gaar gladelig hjem. Men Manden, som har lejet eller købt det jordløse Hus, som Statshusmanden var i Besiddelse af, før han fik Huset med Jordtilliggende, er ikke tjent med, at der bliver sagt til ham: I Dag er der intet Arbejde. Thi han har ikke nogen Lod at drive, han har kun den Fortjeneste, han har som Daglejer. Derfor maa han søge bort fra det jordløse Hus, enten han nu har købt det eller lejet det, fordi han er afhængig af at have Arbejde fra Morgen til Aften. Og Manden, som har haft Huset i Forvejen, søger at klare sine Renter til Staten af det Brug, han har faaet, og som